

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
29.06.2021
протокол № 6, п. 13

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 29.06.2021 № 137

ІСТОРІЯ ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ /

HISTORY OF THE FIRST FOREIGN LANGUAGE

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	бакалавр» / bachelor
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки» / «Humanities»
Спеціальність	035 «Філологія» / «Philology»
Спеціалізація / Освітня програма	«Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська» / «Germanic languages and literatures (including translation), first foreign language - English»

Розробник: Западинська Ірина, кандидат педагогічних наук

Гарант освітньої програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська» - Чугу Світлана кандидат філологічних наук, доцент _____

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу від 28.05.2021 протокол № 05 ;
на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету від 14.06.2021 протокол № 06 .

Рецензенти:

Іваницька Наталія доктор філологічних наук, професор

Волос В.С., директор бюро технічних і літературних перекладів «Віза».

Редактор: Фатєєва Т.

Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 08.07.2021. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,33.

Обл.-вид. арк. 0,97. Тираж 5. Зам. № 324.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни.

Програма та робоча програма дисципліни «Історія першої іноземної мови» призначена для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 035 «Філологія». Робоча програма побудована на принципах прозорості, гнучкості, інтегрованості розвитку іншомовної компетенції та варіативності, програма зорієнтована на формування професійної компетенції підготовки майбутнього перекладача, так як дозволяє пояснити з наукової точки зору сучасний стан іноземної мови та простежити її взаємозв'язок з історичними подіями, які вплинули на процес історичного розвитку іноземної мови починаючи з давньогерманських діалектів до встановлення норм національної мови; розповсюджені англійської мови за межами Англії; історичної фонетики; історичної морфології; історичного синтаксису.

Вивчення історії мови є шлях до розуміння законів розвитку мови, питань про роль граматичної будови та словникового складу мови, про зміни, які відбуваються у розвитку мови. Опанування початковими знаннями з історії мови є першим кроком у формуванні наукового світогляду здобувача вищої освіти-мовознавця. Використання даних історії мови в практичній роботі допомагає поліпшенню та підвищенню якості перекладу, сприяє проведенню навчання на високому науковому рівні.

Основна мета вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з генезою виникнення та розвитку англійської мови, враховуючи екстралінгвістичні фактори: соціальні, політичні та культурні зміни в країні. Сформувані у здобувачів вищої освіти професійні іншомовні компетенції, що сприятимуть їхньому ефективному функціонуванню в полікультурному навчальному та професійному середовищі та стануть запорукою конкурентоспроможності випускників Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ на сучасному ринку праці.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти спеціальності «Філологія» з основними етапами історичного розвитку англійської мови як цілісної системи;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з загальними закономірностями розвитку англійської мови;
- формування у здобувачів вищої освіти розуміння єдності, взаємозв'язку та взаємозумовленості історичних змін англійської мови, бачення еволюції мови у цілісній перспективі, зумовленій як суто мовними так і екстралінгвістичними чинниками
- залучення студентів до таких академічних видів діяльності, які активізують і далі розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей;
- допомога здобувачам вищої освіти у формуванні загальних компетентностей з метою розвитку їх особистої мотивації (цінностей, ідеалів);
- допомога здобувачам вищої освіти у сприйнятті причини специфіки сучасної англійської мови та тенденцій її розвитку.
- зміцнення їхнього позитивного ставлення до вивчення мови.

У процесі вивчення дисципліни важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: закономірності розвитку англійської мови; основні історичні події, які вплинули на розвиток англійської мови; характерні риси кожного періоду розвитку англійської мови (давньоанглійського, середньоанглійського та новоанглійського); словниковий склад англійської мови; генеза граматичної будови та фонетичної системи англійської мови.

Обсяг дисципліни (кредитів ЕКТС): 6 кредитів – 180 годин, 34 години лекцій, 34 години практичних занять, 112 годин самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Історія першої іноземної мови є обов'язковою дисципліною.

Результати навчання вивчення дисципліни, її місце в освітньому процесі.

Відповідно до освітньої програми спеціальності дисципліна «Історія першої іноземної мови» здобувач вищої освіти повинен оволодіти наступними компетентностями:

– **інтегральною:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– **загальними:**

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

– **спеціальними (фаховими):**

СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської та німецької мов.

СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську та німецьку мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та англійською і німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності. ПРН 10. Вміти розробляти індивідуальні проекти та управляти командною роботою в межах поставлених цілей і часових інтервалів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освітнього ступеня «бакалавр» мають **знати**:

- задачі та цілі дисципліни, її об'єкт та предмет, базові поняття та процеси;
- характерні риси (лінгвістичні, історичні, культурологічні) основних періодів розвитку англійської мови;
- основні фонологічні, граматичні та синтаксичні процеси, що мали місце упродовж кожного періоду історичного розвитку мови та розуміти їх роль для сучасного стану англійської мови;
- особливості специфічного розвитку англійської мови у порівнянні з іншими германськими мовами.

Під час практичних занять та самостійної роботи здобувачі вищого ступеня «бакалавр» набувають **уміння та навички**:

- давати приклад кожному фонетичному та граматичному явищу відповідного періоду розвитку мови;
- простежити зміни, що стосуються тієї чи іншої лінгвістичної одиниці в межах конкретного відрізка часу або усього історичного періоду розвитку мови;
- співвідносити форму та зміст тієї чи іншої лінгвістичної одиниці з її відповідником у сучасній англійській мові;
- робити узагальнення про ті чи інші процеси та їх роль в історії англійської мови на основі спостереження та порівняння лінгвістичних одиниць.

Під час вивчення дисципліни передбачається застосування активних методів навчання, зокрема: підготовка презентацій, проведення анкетування, розв'язання ситуаційних завдань, проведення тренінгів тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як „Порівняльна лексикологія англійської та української мов” щодо класифікації запозичень, опис та порівняння шарів запозичень, процесів їх подальшої асиміляції в англійській мові, лексикографія; „Історія зарубіжної літератури” щодо літературних пам'яток давньоанглійського, середньоанглійського та новоанглійського періодів; ”Практика перекладу” щодо перекладу текстів різних жанрів.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни «Історія першої іноземної мови», вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить додаткові джерела інформації та може визначити їх новизну та актуальність; виконав завдання у повному обсязі з мінімальною кількістю помилок і неточностей, що свідчить про: досконале засвоєння матеріалу; відмінне володіння мовленнєвими навичками; аргументоване й логічне викладення змісту в усній / письмовій формі; вільне оперування термінами й поняттями; виявлення творчих здібностей у процесі засвоєння та користування іноземною мовою
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Добре володіє теоретичним матеріалом, проявляє ініціативність у підготовці до занять, належним чином та в повному обсязі виконує завдання, що містить окремі (лексичні / граматичні / стилістичні / орфографічні / фонетичні) помилки, що свідчить про: добре володіє практичними навичками та вміннями; аргументовано й логічно розкриває більшість основних положень теми; виявляє розуміння сутнісного змісту понять; дає адекватні за змістом та лінгвістичним оформленням відповіді на поставлені питання.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; в повному обсязі виконує завдання, що містить окремі помилки, дає адекватні за змістом та лінгвістичним оформленням відповіді на поставлені питання.

Елементарний (репродуктивний)	69-74	Неповністю виконує завдання / завдання, яке містить певну кількість помітних помилок у змісті та вербальному оформленні, що загалом свідчить про: рівень іншомовних знань, сформованість мовленнєвих навичок, які задовольняють мінімальні критерії; відсутність розуміння змісту основних понять, погане володіння термінологічним апаратом теми; недостатньою мірою виявлену активність в комунікативних ситуаціях та неналежну старанність під час виконання індивідуальних завдань і самостійної роботи; відсутність творчого підходу в опануванні змісту дисципліни, переважно репродуктивний характер навчальної роботи).
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів, невиконане завдання / завдання, що містить велику кількість суттєвих помилок, що в цілому свідчить про: оволодіння програмним матеріалом на рівні елементарного розпізнання; відсутність системного розуміння структури мови та сформованих мовленнєвих умінь і навичок; поверхове розуміння і пояснення змісту понять, термінів, окремих питань, які розглядалися; пасивність під час обговорення питань теми на аудиторних заняттях; відсутнє виконання завдань для самостійної роботи.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та набрав протягом семестру 75 і більше балів, то підсумкова оцінка може бути виставлена без опитування чи виконання екзаменаційного завдання на момент проведення екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл.

Теми	Кількість годин				Форми контролю	
	всього	з них				
		лекції	практ	лабор.		СРС
II семестр						
1. Введення в курс „Історія першої іноземної мови”. Теоретичні аспекти історії мови.	10	2	2		6	УО, Т, ІЗ
2. Загальні відомості про германські мови.	11	2	2		7	УО, Т, ІЗ
3. Історична лінгвістика, та її основний метод – порівняльно-історичний.	10	2	2		6	УО, ІЗ
4. Лінгвістичні характеристики та фонетичні особливості германських мов.	11	2	2		7	УО, Т, ПО
5. Механізми лінгвістичних змін. Фонемний склад давньоанглійської мови.	10	2	2		6	УО, Т, ІЗ
6. Морфологія давньоанглійського періоду (іменник, прикметник, займенник, числівник).	11	2	2		7	УО, ПО, ІЗ
7. Морфологія давньоанглійського періоду (дієслово).	10	2	2		6	УО, ПО, КТ
8. Синтаксис давньоанглійського періоду.	11	2	2		7	УО, ПО, КТ
9. Середньовічна англійська мова.	10	2	2		6	УО, ПО, Т
10. Основні історичні події середньо англійського періоду.	11	2	2		7	УО, ПО, Т
11. Розвиток національної літературної англійської мови.	11	2	2		7	УО, ПО, Т
12. Граматична будова мови середньо-англійського періоду.	10	2	2		6	УО, ПО, Т
13. Словниковий склад мови середньоанглійського періоду.	11	2	2		7	УО, ПО, Т, ІЗ
14. Англійська мова Нового періоду.	10	2	2		6	УО, ПО, ІЗ
15. Основні історичні події новоанглійського періоду.	11	2	2		7	УО, ІЗ, Т
16. Розвиток граматичної системи та англійської лексики.	11	2	2		7	УО, ПО, ІЗ
17. Зміни граматичної будови мови новоанглійського періоду	11	2	2		7	УО, ПО, ІЗ
Разом за II семестр	180/6	34	34		112	
Підсумковий контроль						Екзамен

Умовні позначення:

УО – усне опитування;

ПО – письмове опитування;

Т – тестування;

Р – реферат;

ІЗ – індивідуальне завдання;

КТ – комп'ютерне тестування;

ДК – розрахунки та дослідження з використанням комп'ютера.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Тема 1. Введення в курс „Історія першої іноземної мови”. Теоретичні аспекти історії мови

Основні етапи розвитку та формування англійської нації та мови. Завоювання Британії давньогерманськими племенами. Англосаксонські королівства. Періодизація історії англійської мови. Проблема періодизації історії англійської мови. Зв'язок історії мови з історією англійського народу.

Тема 2. Загальні відомості про германські мови

Місце германського мовознавства у циклі гуманітарних дисциплін. Індоевропейська мовна сім'я. Риси спорідненості мов. Основні відомості про давніх германців, класифікація їх племен. Готська писемність, Вульфїла і його діяльність. Рунічне і латинське письмо. Хронологія виникнення і розгалуження давніх германських мов.

Тема 3. Історична лінгвістика, та її основний метод – порівняльно-історичний

Класифікація германських мов. Поняття прото-германська мова. Перше чергування приголосних. Закон Гріма та закон Вернера. Основні періоди в історії англійської мови. Ключові історичні події давньоанглійського періоду.

Тема 4. Лінгвістичні характеристики та фонетичні особливості германських мов

Хептархія: формування 7 германських королівств. Діалекти давньоанглійської мови. Християнізація германців. Давньогерманські писемні пам'ятки. Фонемний склад давньоанглійської мови. Кількісні (Contraction, Lengthening) та якісні (PG Correspondences, Anglo-Frisian Brightening, Restoration of “a”, OE Breaking, Palatal Diphthongization, I-umlaut, Velar Umlaut) зміни системи голосних давньоанглійської мови.

Тема 5. Механізми лінгвістичних змін. Фонемний склад давньоанглійської мови

Вплив I-umlaut на граматичну систему англійської мови. Зміни у системі приголосних давньоанглійської мови (West-Germanic Germination of Consonants, Palatalisation and Assibilation, Voicing and Devoicing of fricatives, Metathesis, Hardening, Loss of Consonants in Some Positions).

Тема 6. Морфологія давньоанглійського періоду (іменник, прикметник, займенник, числівник)

Іменник: граматичні категорії: категорія роду, числа, відмінка. Типи відмінювання давньоанглійського іменника: слабка, сильна, коренева та інші відміни. Прикметник: граматичні категорії, типи відмінювання: слабка та сильна відміна. Займенник. Числівник.

Тема 7. Морфологія давньоанглійського періоду (дієслово)

Граматичні категорії дієслова у давньоанглійських період. Нефінітні форми дієслова: генеза. Морфологічні класи дієслів у давньоанглійський період: слабкі, сильні, претеріто-презентні, аномальні. Синтаксис давньоанглійського періоду.

Тема 8. Синтаксис давньоанглійського періоду

Словниковий склад та синтаксис давньоанглійської мови. Пам'ятки літератури та культури цього періоду. Граматична та синтаксична будова, словниковий склад мови давньоанглійського періоду. Найважливіші пам'ятки германських мов та їх характеристика.

Тема 9. Середньовічна англійська мова

Історичні умови розвитку мови в середньоанглійський період. Середньоанглійські місцеві діалекти, їх географічне поширення та основні писемні пам'ятники. Створення передумов для виникнення англійської нації. Боротьба англійської мови з французькою.

Тема 10. Основні історичні події середньоанглійського періоду

Діалекти середньо англійського періоду. Розвиток лондонського діалекту. Основні характеристики системи голосних середньо англійського періоду. Кількісні та якісні зміни системи голосних. Система приголосних середньоанглійського періоду.

Тема 11. Розвиток національної літературної англійської мови

Пам'ятки літератури та культури середньоанглійського періоду. Східноцентральний діалект. "Ormulum" та "The PeterboroughChronicle". Західноцентральний діалект. "William of Palerne" та "SirGanayneand the GreenKnight". Південний діалект. "Brut" та "AncrenRiwle". Кельтський діалект. "The Ayebite of Inwit".

Тема 12. Граматична будова мови середньоанглійського періоду

Загальна характеристика граматичної системи порівняно із давньоанглійською. Перехід до невільованих закінчень. Іменник. Зміни у граматичних категоріях іменника середньо англійського періоду. Уніфікація типів відмінювання. Прикметник. Займенник. Розвиток особових та вказівних займенників. Дієслово. Розвиток часової системи англійської мови. Синтаксис середньоанглійського періоду.

Тема 13. Словниковий склад мови середньоанглійського періоду

Зміни письма та розвиток звукової системи в англійській мові середньовіччя. Розвиток нових граматичних категорій і категоріальних форм. Характеристика основних шляхів збільшення словникового складу.

Тема 14. Англійська мова Нового періоду

Утворення англійської наці. Утворення національної мови. Національна мова як історична категорія. Розповсюдження англійської мови за межі Англії. Єдині стандарти мови і період «нормалізації». Характеристика Англійської мови як міжнародної.

Тема 15. Основні історичні події новоанглійського періоду

Історичне підґрунтя до стандартизації англійської мови. Система голосних ново англійського періоду. Зміни системи голосних: Великий зсув голосних. Розвиток середньо англійських коротких голосних. Система приголосних ново англійського періоду. Вокалізація «г».

Тема 16. Розвиток граматичної системи та англійської лексики

Велике переміщення голосних. Формування сучасних граматичних категорій дієслова. Утворення аналітичних запитальних і заперечних форм. Формування сучасних форм відмінка та числа іменників.

Тема 17. Зміни граматичної будови мови новоанглійського періоду

Синтаксис мови новоанглійського періоду. Словниковий склад мови новоанглійського періоду. Етимологічна характеристика словникового складу сучасної англійської мови. Пам'ятки літератури та культури новоанглійського періоду.

Структура навчальної дисципліни

Результат навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
<p>Знати: Критичне осмислення основних періодів в історії розвитку мови; ключові історичні події давньоанглійського періоду.</p> <p>Вміти: розрізняти основні етапи розвитку формування англійської нації та мови</p>	<p>Тема 1. Введення в курс „Історія першої іноземної мови”. Теоретичні аспекти історії мови</p> <p><u>Лекція 1.</u></p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи розвитку та формування англійської нації та мови. 2. Завоювання Британії племенами. 3. Англосаксонські королівства. <p>Література: Основна: 5, 12, 19, 23, 24, 31, 33. Додаткова: 2, 4, 9, 10. Інтернет ресурси: 1, 5, 7, 8, 12.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p><u>Практичне заняття 1.</u></p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація історії англійської мови. 2. Проблема періодизації історії англійської мови. 3. Зв'язок історії мови з історією англійського народу. 	2
<p>Знати: місце германського мовознавства у циклі гуманітарних дисциплін.</p> <p>Вміти: класифікувати германські мови та основних історичних подій у розвитку англійської мови.</p>	<p>Тема 2. Загальні відомості про германські мови</p> <p><u>Лекція 2.</u></p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце германського мовознавства у циклі гуманітарних дисциплін. 2. Індоевропейська мовна сім'я. 3. Риси спорідненості мов. 4. Основні відомості про давніх германців, класифікація їх племен. <p>Література: Основна: 3, 10, 15, 21, 24, 31, 32. Додаткова: 1, 3, 8, 11. Інтернет ресурси: 2, 5, 6, 8, 15.</p>	2

	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка рефератів та презентацій на задану тематику; пошук необхідної інформації у мережі Internet та оформлення у вигляді доповіді; підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 2.</u> План: 1. Готська писемність, Вульфїла і його діяльність. 2. Рунічне і латинське письмо. 3. Хронологія виникнення і розгалуження давніх германських мов.</p>	2
<p>Знати: поняття прото-германська мова, закон Гріма, закон Вернера, хептархія. Вміти: розрізняти зміни, що відбулись у системі голосних та приголосних давньоанглійської мови.</p>	<p>Тема 3. Історична лінгвістика, та її основний метод – порівняльно-історичний <u>Лекція 3.</u> План лекції: 1. Класифікація германських мов. 2. Поняття прото-германська мова. 3. Перше чергування приголосних. 4. Закон Гріма та закон Вернера. Література: Основна: 2, 7, 9, 11, 20, 21, 30. Додаткова: 7, 11, 12, 13. Інтернет ресурси: 4, 7, 9, 10, 17.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; написання доповідей на задану тематику, аналіз автентичних староанглійських писемних джерел, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p><u>Практичне заняття 3.</u> План: 1. Основні періоди в історії англійської мови. 2. Ключові історичні події давньоанглійського періоду.</p>	2

<p>Знати: фонетичні особливості давньоанглійської мови. Засвоїти сутність впливу окремих факторів на становлення та розвиток давньоанглійської мови.</p> <p>Вміти: розрізняти поняття: Contraction, Lengthening, PG Correspondences, Anglo-Frisian Brightening, Palatal Diphthongazation, Velar Umlaut. Фонемний склад давньоанглійської мови.</p>	<p>Тема 4. Лінгвістичні характеристики та фонетичні особливості германських мов <u>Лекція 4.</u> <u>План лекції:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хептархія: формування 7 германських королівств. 2. Діалекти давньоанглійської мови. 3. Християнізація германців. 4. Давньогерманські писемні пам'ятки. <p>Література: Основна: 4, 7, 8, 15, 22, 26, 33. Додаткова: 5, 10, 11, 13. Інтернет ресурси: 2, 4, 8, 10, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка доповідей та проведення обговорення в межах практичного заняття на тему: «Особливості морфологічного розвитку давньоанглійської мови та їх вплив на становлення сучасної англійської мови».</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 4.</u> План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фонемний склад давньоанглійської мови. 2. Кількісні (Contraction, Lengthening) та якісні (PG Correspondences, Anglo-Frisian Brightening, Restoration of “a”, OE Breaking, Palatal Diphthongazation, I-umlaut, Velar Umlaut) зміни системи голосних давньоанглійської мови. 	2
<p>Знати: структури морфології давньоанглійського періоду. Сильні та слабкі дієслова.</p>	<p>Тема 5. Механізми лінгвістичних змін. Фонемний склад давньоанглійської мови <u>Лекція 5.</u> <u>План лекції:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив I-umlaut на граматичну систему англійської мови. 2. Зміни у системі приголосних давньоанглійської мови (West-Germanic Germination of Consonants, Palatalisation and Assibilation, Voicing and Devoicing of fricatives, Metathesis, Hardening, Loss of Consonants in Some Positions). 	2

<p>Вміти: розуміти фонемний склад давньоанглійської мови, граматичні категорії дієслова, морфологічні класи дієслів у давньоанглійський період.</p>	<p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; написання доповідей на задану тематику, аналіз автентичних староанглійських писемних джерел, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p><u>Практичне заняття 5.</u> План: 1. Система поділу на дієслова з чергуванням і на дієслова з суфіксацією. 2. Сильні та слабкі дієслова.</p>	2
<p>Знати: граматичні категорії іменника, типи відмінювання давньоанглійського іменника, граматичні категорії, типи відмінювання прикметника. Вміти: робити практичний аналіз оригінальних англомовних текстів, адекватно інтерпретувати мовні явища.</p>	<p>Тема 6. Морфологія давньоанглійського періоду (іменник, прикметник, займенник, числівник) <u>Лекція 6.</u> План лекції: 1. Іменник: граматичні категорії: категорія роду, числа, відмінка. 2. Типи відмінювання давньоанглійського іменника: слабка, сильна, коренева та інші відміни. Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка доповідей та презентацій на тему практичного заняття; підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 6.</u> План: 1. Прикметник: граматичні категорії, типи відмінювання: слабка та сильна відміна. 2. Займенник. 3. Числівник.</p>	2

<p>Знати: теоретичний матеріал, поняття: нефінітні форми дієслова, слабкі, сильні, претеріто-презентні, аномальні дієслова.</p> <p>Вміти: аналізувати давньоанглійські граматичні та морфологічні особливості у давньоанглійській мові.</p>	<p>Тема 7. Морфологія давньоанглійського періоду (дієслово) <u>Лекція 7.</u> План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Граматичні категорії дієслова у давньоанглійських період. 2. Нефінітні форми дієслова: генеза. 3. Морфологічні класи дієслів у давньоанглійський період: слабкі, сильні, претеріто-презентні, аномальні. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка доповідей та презентацій на тему практичного заняття; аналіз оригінального англійського тексту; підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p><u>Практичне заняття 7.</u> План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Морфологічні класи дієслів у давньоанглійський період: слабкі, сильні, претеріто-презентні, аномальні. 2. Синтаксис давньоанглійського періоду. 	2
<p>Знати: Критичне осмислення змін у граматичній будові мови давньоанглійського періоду в порівнянні з іншими періодами розвитку мови.</p> <p>Вміти: аналізувати синтаксичні особливості давньоанглійського періоду.</p>	<p>Тема 8. Синтаксис давньоанглійського періоду <u>Лекція 8.</u> План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Словниковий склад та синтаксис давньоанглійської мови. 2. Пам'ятки літератури та культури цього періоду. 3. Граматична та синтаксична будова, словниковий склад мови давньоанглійського періоду. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2

	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка доповідей та презентацій на тему практичного заняття; аналіз автентичного англомовного тексту давньоанглійського періоду; підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 8.</u> План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Найважливіші пам'ятки германських мов та їх характеристика. 2. Словниковий склад мови давньоанглійського періоду. 	2
<p>Знати: загальні діалекти середньоанглійського періоду; види діалектів, умови розвитку діалектів середньоанглійського періоду. Засвоїти основні характеристики системи голосних та приголосних середньоанглійського періоду. Вміти: визначати та інтерпретувати діалекти англійської мови середньовіччя.</p>	<p>Тема 9. Середньовічна англійська мова <u>Лекція 9.</u> План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні умови розвитку мови в середньоанглійський період. 2. Середньоанглійські місцеві діалекти, їх географічне поширення та основні писемні пам'ятники. 3. Створення передумов для виникнення англійської нації. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p><u>Практичне заняття 9.</u> План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географічне поширення та основні писемні пам'ятники середньоанглійських діалектів. 2. Боротьба англійської мови з французькою. 	2

<p>Знати: основні історичні події середньоанглійського періоду, граматичну будову середньоанглійського періоду.</p> <p>Вміти: розрізняти діалекти середньоанглійського періоду</p>	<p>Тема 10. Основні історичні події середньоанглійського періоду <u>Лекція 10.</u> План лекції: 1. Діалекти середньоанглійського періоду. 2. Розвиток лондонського діалекту. 3. Основні характеристики системи голосних середньоанглійського періоду. Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка рефератів та презентацій на задану тематику; пошук необхідної інформації у мережі Internet та оформлення у вигляді доповіді; підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 10.</u> План: 1. Кількісні та якісні зміни системи голосних. 2. Система приголосних середньоанглійського періоду</p>	2
<p>Знати: літературні твори та пам'ятки культури цього періоду.</p> <p>Вміти: практично аналізувати оригінальні англомовні тексти, вміти адекватно інтерпретувати мовні явища.</p>	<p>Тема 11. Розвиток національної літературної англійської мови <u>Лекція 11.</u> План лекції: 1. Пам'ятки літератури та культури середньоанглійського періоду. 2. Східноцентральний діалект. "Ormulum" та "The Peterborough Chronicle". 3. Західноцентральний діалект. "William of Palerne" та "SirGanayneand the GreenKnight". Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2

	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; написання доповідей на задану тематику, аналіз автентичних староанглійських писемних джерел, підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 11.</u> План: 1. Південний діалект. “Brut” та “Ancren Riwe”. 2. Кельтський діалект. “The Awebite of Inwit”.</p>	2
<p>Знати: критичне осмислення змін у граматичній будові мови середньоанглійського періоду в порівнянні з іншими періодами розвитку мови; Вміти: Розпізнавати граматичні категорії іменника середньоанглійського періоду, розвиток часової системи англійської мови.</p>	<p>Тема 12. Граматична будова мови середньоанглійського періоду <u>Лекція 12.</u> План лекції: 1. Загальна характеристика граматичної системи порівняно із давньоанглійською. 2. Перехід до невільованих закінчень. 3. Іменник. Зміни у граматичних категоріях іменника середньоанглійського періоду. 4. Уніфікація типів відмінювання. Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; написання доповідей на задану тематику, аналіз автентичних староанглійських писемних джерел, підготовка до практичного заняття.</p>	6
	<p><u>Практичне заняття 12.</u> План: 1. Прикметник. 2. Займенник. Розвиток особових та вказівних займенників. 3. Дієслово. 4. Розвиток часової системи англійської мови. 5. Синтаксис середньоанглійського періоду.</p>	2

<p>Знати: історичного підґрунтя стандартизації англійської мови; ознайомлення із системою голосних та системою приголосних середньоанглійського періоду.</p> <p>Вміти: характеризувати основні шляхи збільшення словникового складу</p>	<p>Тема 13. Словниковий склад мови середньоанглійського періоду Лекція 13. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміни письма та розвиток звукової системи в англійській мові середньовіччя. 2. Розвиток нових граматичних категорій і категоріальних форм. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка доповідей та презентацій на тему практичного заняття; аналіз автентичного англомовного тексту новоанглійського періоду; підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p>Практичне заняття 13. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток звукової системи в англійській мові середньовіччя. 2. Характеристика основних шляхів збільшення словникового складу. 	2
<p>Знати: основні принципи утворення англійської наці, національної мови</p> <p>Вміти: аналізувати оригінальні англомовні тексти, з адекватно інтерпретувати мовні явища.</p>	<p>Тема 14. Англійська мова Нового періоду Лекція 14. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Утворення англійської наці. 2. Утворення національної мови. 3. Національна мова як історична категорія. 4. Розповсюдження англійської мови за межі Англії. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка доповідей та презентацій на тему практичного заняття; аналіз оригінального англомовного тексту; підготовка до практичного заняття.</p>	6

	<p><u>Практичне заняття 14.</u> План:</p> <ol style="list-style-type: none"> Єдині стандарти мови і період «нормалізації». Характеристика Англійської мови як міжнародної. 	2
<p>Знати: основні історичні події новоанглійського періоду. Систему голосних новоанглійського періоду Вміти: засвоїти основні характеристики системи голосних та приголосних новоанглійського періоду.</p>	<p>Тема 15. Основні історичні події новоанглійського періоду <u>Лекція 15.</u> План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> Історичне підґрунтя до стандартизації англійської мови. Система голосних новоанглійського періоду. Зміни системи голосних: Великий зсув голосних. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2
	<p>Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка рефератів та презентацій на задану тематику; пошук необхідної інформації у мережі Internet та оформлення у вигляді доповіді; підготовка до практичного заняття.</p>	7
	<p><u>Практичне заняття 15.</u> План:</p> <ol style="list-style-type: none"> Розвиток середньо англійських коротких голосних. Система приголосних новоанглійського періоду. Вокалізація «r». 	2
<p>Знати: історичні підґрунтя стандартизації англійської мови; ознайомитись із системою голосних та системою приголосних новоанглійського періоду.</p>	<p>Тема 16. Розвиток граматичної системи та англійської лексики <u>Лекція 16.</u> План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> Велике переміщення голосних. Формування сучасних граматичних категорій дієслова. Утворення аналітичних запитальних і заперечних форм. <p>Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.</p>	2

Вміти: формувати сучасні форми відмінка та числа іменників.	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; підготовка рефератів та презентацій на задану тематику; пошук необхідної інформації у мережі Internet та оформлення у вигляді доповіді; підготовка до практичного заняття.	7
	<u>Практичне заняття 16.</u> План: 1. Розвиток граматичної системи та англійської лексики 2. Формування сучасних форм відмінка та числа іменників.	2
Знати: синтаксичні особливості та словниковий склад новоанглійської мови. Засвоїти теоретичний матеріал. Вміти: аналізувати синтаксичні та лексичні особливості у новоанглійській мові.	Тема 17. Зміни граматичної будови мови новоанглійського періоду <u>Лекція 17.</u> План лекції: 1. Синтаксис мови новоанглійського періоду. 2. Словниковий склад мови новоанглійського періоду. 3. Етимологічна характеристика словникового складу сучасної англійської мови. Література: Основна: 8, 10, 12, 15, 17, 24, 32. Додаткова: 2, 5, 9, 12. Інтернет ресурси: 9, 14, 16, 17, 18.	2
	Самостійна робота: Вивчення та доповнення матеріалу лекції; написання доповідей на задану тематику, аналіз автентичних староанглійських писемних джерел, підготовка до практичного заняття.	7
	<u>Практичне заняття 17.</u> План: 1. Зміни граматичної будови мови новоанглійського періоду 2. Пам'ятки літератури та культури новоанглійського періоду.	2
	Разом за 2 семестр	180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні джерела

1. Верба Л. Г. *Історія англійської мови = History of the English Language : Посібник.* Вінниця : Нова книга, 2006.
2. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. *История английского языка Учебное пособие для студентов. М., 2001. 2. Практикум по истории английского языка.– Спб., 2005.*
3. Резник Р.В., Сорокина Т.А., Резник И.В. *История английского языка Учебное пособие М., 2001.*
4. Barber C. *The English language: a historical introduction. Cambridge University Press, 1993.*
5. Baugh A., Cable T. *A History of the English Language. Routledge, 2002.*
6. Blake N.F. *A History of the English Language. Macmillan Press Ltd, 1996.*
7. *The Cambridge History of the English Language ed by Richard M. Hogg. Vol. 1-6. Cambridge University Press, 1992-2001.*
8. Gelderen E. *A History of the English Language. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. 2006.*
9. Hogg R., Denison D. *A History of the English Language. Cambridge University Press, 2006.*
10. Lass R. *Old English. A historical linguistic companion. Cambridge University Press, 1994.*
11. Rastorguyeva T. A. *A History of English. М.: Vysšaja Škola, 2003.*

Додаткові джерела

11. Аракин В.Д. *История английского языка. М.: Просвещение, 1985.*
12. Иванова И.П., Чахоян Л.П., Беляева Т.М. *История английского языка. - СПб, 1999.*
13. Костюченко Ю.П. *Історія англійської мови. - Київ: Радянська школа, 1963.*
14. Baugh A., Cable Th. *A History of the English Language. L: Routledge and Kegan Paul, 1978.*
15. Ilyish B.A. *History of the English Language. L, Prosvesheniye, 1973.*
16. Rastorgueva T.A. *A History of English. М.: Vysshaja Shkola, 1983.*

Інтернет ресурси

17. www.linguistlist.org
18. www.ncbe.gwu.edu
19. www.phil.uni-passau.de
20. <http://dengik.tele-koam.ru>
21. <http://www.krugosvet.ru>
22. <http://ktpnm.kpi.ua/ru/node/299>
23. <http://www.uta.org.ua/uta/>
24. www.iti.org.uk
25. <http://lingvo.kiev.ua/titles/titles9.htm>
26. <http://law-in-translation.in.ua>